

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин, ажилчы чоннар депутаттарының область Советинин органы.

1952 декабрь 2 ВТОРНИК № 233 (2663) БРТА 20 коп.

Тайбың талалакчыларының Бүгү-эвилел конференциясы

Бо хүн, 1952 чылдың декабрьның 2-де, делегейге тайбынның баганазы болгаш идегели болур бистин кайгамчык Төрзэн чуртувустун найсылалы Москвага тайбың талалакчыларының дөрт дугаар Бүгү-эвилел конференциясы ажытынар. Совет Эвилелиниң тайбың талалакчылары делегейге тайбынны быжыглаарының эн чугула айтырылары-биле холбайжы турар болгаш улустарның кичэнгейин хаара тудуп турар Вена Конгрессинин дугайында, аңаа белеткелдер ажылының дугайында чугаалажып, ол Конгресске боттарының иштинден төлээлерин сонгурулар.

турар, СССР-ге коммунизмни тургузарының чогадыкчы күш-ажылы дээш, тайбың дээш туржуп турар совет улустарының шыдамжык болгаш кызымак ажылы, оларның тайбың дээш идегелдиг демисели кижилер төрелгетениң келир үезин, депшилгезин болгаш тайбың турарын күзеп турар кижилерге сорук кирички үлгер болуп турар.

Тайбың талалакчыларының шын-чүгү болгаш шыгыңы үнери бүгү чурттарда улам күштүү-биле, улам негедели-биле ыгыкыр дыналып-дайын кыпсыкчыларының араатан-заан хөөн калыр үлгедилеринге удур килениң буруу-шавышкынын берип турар.

Тайбынны быжыглаарының херэне совет улустун чангыс ээтин, күзелдин атомнуг чепсекти хоругдаар дугайында Стокгольм Кыйгырының болгаш беш улуг күрүнелерин аразында Тайбың Пактызын чарар дугайында Кыйгырларын алаанга ат салыр кампаниялар үезинде маадырлык күш-ажылы база тайбынны камгалаары дээш улустарының декабрь 12-де Венага болур конгрессинге белеткел илередип турар-дыр.

Партияның XIX съездининге тайбың дээш шимчээштинин делегейде калбарып, күштелип турарын демдеглевишаан, ооң амгы соругазын эш Г. М. Маленков мынчаар айткан:

Венага болур Конгресске белеткел тайбынны камгалаарының улустар аразына найралды быжыглаарының тугунун адаа-биле бүгү чурттарда чоруп турар. Бо чаагай херекке Совет Эвилелиниң улустары авангардчы үлгерин көргүзүп турарлар. Фабрикаларда, заводтарда болгаш колхозчу ховуларда совет ишчилер Стахановчу күш-ажыл-биле тайбынның херээн быжыглап турарлар. Тус-тус республикаларга, крайларга болгаш областтарга тайбың камгалалының комитеттеринин пленумары болуп эрттип турда, аңаа совет кижилер идепкейли-биле кирип, Вена Конгрессинге белеткелди чугаалажып, боттарының төлээлерин тайбың талалакчыларының Бүгү-эвилел конференциязынче сонгуп чорукканнар.

«Херектин журум ам чүдөл дие, улус массаларың идепкейин ам-даа улам дындыра, тайбың талалакчыларының организастиг байдалын күштелдирер, дайын кыпсыкчыларың соксаал чок сойгалап илередир болгаш оларның таланың улустары хоп-меге-биле төөредир чорукту болдурбазы болур. Боттарының коңчаларының ажынын харааш, улустары ханың өлүржүүшкүчкө кирип тырттары орадалжып турар америк агрессорларның лагеринин авантюристтерин хай дээр болгаш башкалар — депшилгели, тайбынга ынакшылдыг кижилер төрелгетениң кол сорулгасы ол». Улустарың тайбың камгалалының шимчээшкени аажок күштелип турар. Империализмге удур, тайбынны быжыглаары дээш улустарың демисели бүгү чурттарда хүн бүрүде калбарып турар. Бүгү чурттарың улустары америк агрессорларны буруу шаап турарлар. Делегейниң улустарың дайынга хөңү калган; олар тайбың дээш хүрешти шыңгырадып турарлар.

Тайбынны камгалаарының чаагай херэне Тыва автономнуг областың ажылчы чоннары боттарының үлүңү кызымак күш-ажыл-биле областы социалистг чаартырының улуг иштери-биле кирип, идепкейин көргүзүп турарлар. Тайбынның Бүгү-эвилел Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга 69 муң ажыг кижилер салган болгаш ам тайбың талалакчыларының Вена Конгрессинге белеткелди үезинде Тываның ажылчы чоннары тайбын-че ханы чүткүлдүүнү болгаш Сталинчы бешки беш чылдың программаның күөселеринин талазы-биле боттарының патриоттук иштерин болгаш шыдамжык ажилдарын көргүзүп турарлар.

Маадырлык корей улуска удур дайынга америк империализмге удаа-дараа аштырылгара таваржып турарлар. Америк араатан-заанарың чаа дайын кыпсыр дээр оралдажышкынарыңа удур шийт-пирлиг чорудулганың бирээзинге чоокта чаа Пекинге болган Азияның болгаш Ожум океаның чурттарының тайбың талалакчыларының конгресс болур. Аңаа 37 чурттарың төлээлери киришкен. Америк агрессорларга ойтур согушкуннар Барын Германияда, Японияда база Европаның, Азияның, Африканың, Американың, Австралияның өске-даа чурттарында күштелип турар. Дайын кыпсыкчыларыңа удур демиселге Совет Эвилели чырыктылыг идегел болуп турар.

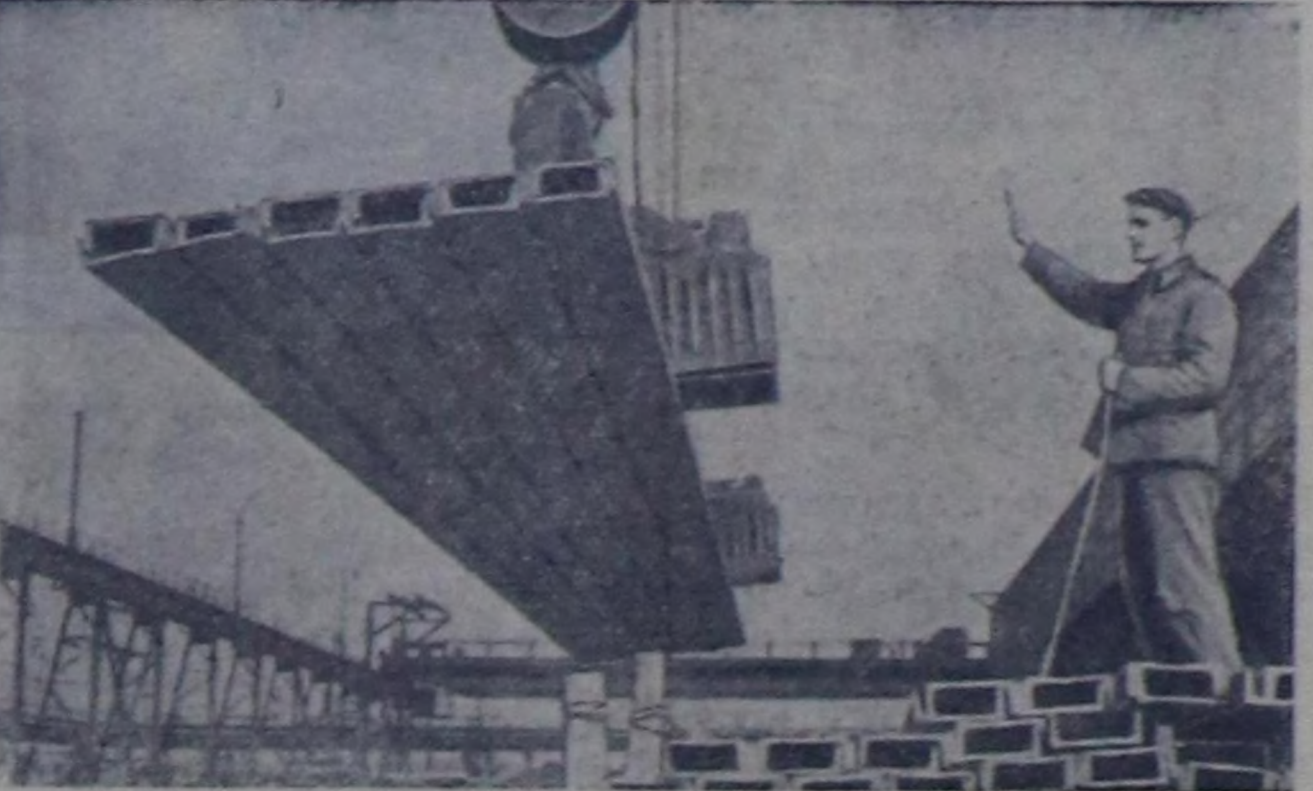
Төрзэн чуртувун экономнуг шыдалы, камгаланыр күжүн, культурулг денгелин бедилер дээш демиселге чүңүр-даа мурнуңда совет кижилер тура дүшпейн турарлар.

Партияның XIX съездинин шийтпирлерин пропагандалап турар

Бүгү чурттарың тайбынга ынакшылдыг чүс-чүс миллион кижилерин камгыштырып турар тайбың талалакчыларының күчүлүг лагеринин тугуна эш И. В. Сталинның мерген угааның сөстөрүн бижең: «Бир өвөс улустар тайбынны камгалаарының херээн боттарының холунга алыр болгаш ону туюлунга чедир камгалаар болза, тайбың камгалатынган болгаш быжыккан турар». Баштыңчызың бо айтышкынарың совет улус тайбың дээш демиселиниң программасы болдуруп, тайбынның, демократияның болгаш социализмниң күштүг лагеринин бажында туруп, сорук кирички үлгери-биле коммунизм дээш ажылдап, демисежип турарлар.

КИЕВ. Партияның XIX съездинин шийтпирлерин, съездинин түнөд хуралына эш И. В. Сталинның чугаазын болгаш ооң «ССР-де социализмниң экономнуг проблемалары» деп генеральдыг ажылын Украинаң ажылчы чоннары канчаар-даа аажок сорук киришкени-биле өөренип турар.

УССР-ниң эртемнер Академиязының «Большевик» заводта лекторийинге «И. В. Сталинның «ССР-де социализмниң экономнуг проблемалары» деп ажылы—марксизм-ленинизмниң эртемнеринге канчаар-даа аажок улуг салышкын болур» деп темага лекцияны УССР-ниң эртемнер Академиязының чингине кежигүнү В. М. Корещий кылган. Киевтин эртемденнери ол темага 50 лекцияларны номчаан. Украин ССР-нин эртемнер Академиязының Киев областың Димерский районунда, Каховканың суг бедилеринин болгаш Мурнуу-Украин каналдың тудууларында, Харьковтун база өске-даа хоорайларының бодуругелеринде тургускан лекторийлеринде Академияның чингине кежигүннери, докторлар болгаш эртем кандидаттары лекцияларын номчуп турар. Эртемденнерин хөй бөлүктери республиканың барың талакы областарыңче лекция номчууру-биле чорупкан.

ЖДАНОВ «Азовсталь» завод коммунизмниң улуг тудууларыңче муң-муң тонна прокатты ай санында чоруп турар. Чурукта: Каховканың гидроэлектри станциязының тудуунче прокаттарың чүдүрүп чорудуп турары. Чуруу П. Камелини.

СЭТА-ның прессклишези.

Бетоннашкын ажилдарыңа белеткел

НОВАЯ КАХОВКА. Каховканың гидроэлектростанциязының тудуужулары суг бедилеринин кол-кол тургузушкуннарында графикти мурнап ажылдап турар. СЭТА-ның корреспонденти-биле беседага Днепр тудуунун кол инженеринин оралачызы эш Бечиниң медээлээни болза:

Оңгарны кургаткан соонда оңгарның түвүн арыглаар болгаш өске-даа чүдүлдери кылыры-биле дөрт күчүлүг экскаваторларың база ийи гидромониторлерни аңаа ажылдадып эгелээр.

—Гидромеханизаторлар суг тудуунун тудуужуларыңа ажылды калбарткаш судно эрттер шлюзтун турар черинин оңгарын казып кылыры хуусаа бетинде доосканнар. Ам ол оңгардан сугну үндүр сурдурарың ажылын чорударыңа белеткел ажылы чоруп турар. Ол ажылды кылыры-биле суг кырында салдап турар насос станциязың дерип тургузуп турар, оон бүдүрүчүлүг бир шак дургузунда 4 муң кубометр сугну үндүр сурдурар.

Оон соон дарый бортта бетоннашкын ажылы эгелээр. Шлюзтун камеринин иштинге 300 муң кубометр бетонну салыры-биле тудуужулар 17 муң тонна арматураларың тургузар. Ам мында суг сыгадырының херекселдеринин монтаж ажылының кылырларын доозуп турар. Мында механизастатынган бетон кылыр заводту ажылгалач кириңер. Ол ышкыш тудууга чугула, херектиг өске-даа ажилдары мында тудуп тургузуп турар.

(СЭТА).

СТАЛИНЧЫ КОНСТИТУЦИЯНЫҢ ХУНУНГЕ АЛДАР КЫЛДЫР

Күш-ажылчы белектер

ДНЕПРОПЕТРОВСК. Днепропетровскиниң металлургия Сталинчы Конституцияның Хунунге алдар кылдыр күш-ажылчы ээлчегде кирген ажылдап турар.

метр өрүмнээшкенин кылган. Ам олар бүгү скважиналарың хоолайлыг өрүмнээшкени-биле кылып турар.

Петров аттыг металлургия заводунда декабрьның үлүңүне прокат продукциязы берип эгелей берген. БАКУ. Азербайджаның чүс-чүс үрүмнечки бөлүктери Сталинчы Конституцияның Хунунге чедишкенин ужуражырыңа белеткенип турар.

Каганович районун өрүмнечки-лери бедик бүдүрүчүлүг ажылдап турар. Олар пландан ажыр 12 муң

Колхозчулар байырлагга уткуштур

ТУРАН. (Телефон-биле). Бич-Хем районда «Кызыл тараачы» колхоз дүжүт алышкынын дооскан доран, кол күжүн кышык ажылга белеткелче угландырган. Кыштаглар септелгелерин эки шынарлык кылбашаан, 3 чаа жаааларың немей туткан.

нунге уткуштур колхоз бүгү малың таарымчалыг кыштагларда организастиг көжүргөн. Бүгү улустун байырлары—декабрьның 5-ке алдар болдуруп, мал фермаларың чанында белеткениң сизгеннерни кажаалаар, оон ырак черлерде чөмштерни кыштагларже сөөртүрү дээш ажыл калбарып турар.

Бедиктен чаа хүлээлгелер

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Ак-Туругда Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчулары бүгү улустун байырлары—декабрьның 5-ке уткуштур чаа улам бедиктен хүлээлгелер-биле ажылдап турар.

Моон-биле кады шала кылдынган чуртталганың 7 бажыңарын бүрүн доозуп, ажылгала киирерин бызачылар база хүлээнген.

Ыраккы Тере-Хөлдө

ЧЫРГАЛАНДЫ. (Радио-биле). Тере-Хөл районда «Большевик» көдээ ажыл-агый артелиниң кежигүннери чаа кылып турары узуу 14 метр, дооразы 8 метр чаа клубтун тудуун Сталинчы Конституцияның хунунге белек кылдыр доозар деп турар.

Партияның XIX съездинин шийтпирлерин, аңаа башкы Сталинның төөгүлүг чугаазын, Сталинчы Конституция дугайын чоңга тайылбырлаар ажылды районда 14 агитаторлар чорудуп турар «Большевик» колхозта 12 агитаторлар бар, олар тайылбыр ажылын амыдыралга холбаштыр чорудуп турар.

В. Андреев.— Коллективизацияның съездизи (2 арын).
СОВЕТ ТУРГУЗУТ: С. Туран.— Суму Советинин органисас-массалыг ажылы (3 арын).
Ш. Андреев.—Спорттун «Искра» нитилелиниң ажылында четпестерни узуткаар (3 арын).

Н. Брагин.— Колхозтарда тудуу материалдарының бодуругезинин түнели (3 арын).
Улустарың тайбың камгаланың Конгрессинге уткуштур (4 арын).
КНО-нун Кол Ассамблеязының VII сессиязы (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Тыва автономнуг областа хөй уругларлыг илерини «Иениң алдары» орденнер-биле болгаш «Иениң медальы» медальдар-биле шаңнаар дугайында РСФСР-ин Дээди Советинин Президиумунун Чарлыы ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун 1944 чылдың август 18-те Чарлыын эзуугаар ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун мундан шаңнаары болза:

- Сөс уругларны төрзөн болгаш кижизиккен илерини «ИЕНИҢ АЛДАРЫ» ОРДЕНИНИҢ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Донгак Долума Аянмаа—Чаа-Хөл районда Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.
 2. Доржукай Ховалыг Көк-оол—Эрзин районун Эрзин көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 3. Күжүгет Серен Самуевна—Бай-Тайга районда «Победа» колхозтун колхозчузу.
 4. Ложкина Евдокья Пантелевна—Кызыл хоорайда өг-бүлө ээзи.
 5. Сагалакова Домна Агафоновна—Каа-Хем районун Сарыг-Сеп суур Советинде өг-бүлө ээзи.
 6. Хомушку Серел Артынаевна—Бай-Тайга районда «Тээли» колхозтун колхозчузу.

- Чеди уругларны төрзөн болгаш кижизиккен илерини «ИЕНИҢ АЛДАРЫ» ОРДЕНИНИҢ III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Клабукова Ефросинья Савельевна—Каа-Хем районун Федоровка көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 2. Кухтина Мария Ивановна—Чөөн-Хемчик районун Чадаана хоорайда өг-бүлө ээзи.
 3. Ондар Сүрүчүп Манзайовна—Чөөн-Хемчик районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 3. Салчак Долзанама Дыртыковловна—Бай-Тайга районда «Победа» колхозтун колхозчузу.
 5. Ховалыг Сүүр Оодановна—Чөөн-Хемчик районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 6. Хомушку Анайжык Наадымовна—Бай-Тайга районун Көп-Сөөк көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 7. Шакирзанова Парасковья Варламовна—Каа-Хем районда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун колхозчузу.

- Алды уругларны төрзөн болгаш кижизиккен илерини «ИЕНИҢ МЕДАЛЫ» МЕДАЛЫНЫҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Болтанова Анна Васильевна—Танды районда Калинин аттыг колхозтун колхозчузу.
 2. Колакова Мария Михайловна—Танды районун Межегей көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 3. Монгуш Севильбаа Сүрүңмаевна—Чөөн-Хемчик районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 4. Ондар Долзат Адавастайовна—Чөөн-Хемчик районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 5. Сат Борбак Дүктүг-ооловна—Чөөн-Хемчик районда школа ажылдакчызы.
 6. Севил Көк-Таш—Эрзин районда «Чаа орук» колхозтун колхозчузу.
 7. Смирнова Зинаида Максимовна—Танды районда Калинин аттыг колхозтун колхозчузу.
 8. Сугур Сержинмаа Колдур-ооловна—Мөңгүн-Тайга районун Хүрөң-Тайга көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 9. Сыдан Саар Сандыгаровна—Тес-Хем районда Жданов аттыг колхозтун колхозчузу.
 10. Холбы Сундуй Сегбе—Каа-Хем районда Ворошилов аттыг колхозтун колхозчузу.
 11. Хуна Долгар Натптовна—Тес-Хем районда Жданов аттыг колхозтун колхозчузу.
 12. Чодалкай Севильбаа Наадымовна—Чаа-Хөл районун Ак-Туруг көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.

- Беш уругларны төрзөн болгаш кижизиккен илерини «ИЕНИҢ МЕДАЛЫ» МЕДАЛЫНЫҢ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Бужудай Норбу Чамбал—Эрзин районда «Чаа орук» колхозтун колхозчузу.
 2. Долама Долба Тартыновна—Каа-Хем районда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун колхозчузу.
 3. Донгак Сырга Комбу-Сюрюковна—Барың-Хемчик районда «Большевик» колхозтун колхозчузу.
 4. Дыртык-Уруг Балыма Чыбакчовна—Тес-Хем районда Жданов аттыг колхозтун колхозчузу.
 5. Иргит Байлак Дамбыевна—Бай-Тайга районда «Дөң-Терек» колхозтун колхозчузу.
 6. Иргит Шимик Шагдыровна—Мөңгүн-Тайга районун Каргы көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 7. Кечил Кедет Лама-Хоовна—Мөңгүн-Тайга районун Каргы көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 8. Куулар Билимаа Чыртаковна—Чөөн-Хемчик районда Калинин аттыг колхозтун колхозчузу.
 9. Куулар Доклак Боралаовна—Чөөн-Хемчик районда «Большевик» колхозтун колхозчузу.
 10. Лопсаң Сувак Домбаовна—Чаа-Хөл районун Ак-Туруг көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 11. Монгуш Ичин Мидиповна—Чөөн-Хемчик районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 12. Монгуш Кара-Кыс Көк-ооловна—Чөөн-Хемчик районда Жданов аттыг колхозтун колхозчузу.
 13. Монгуш Толбыш Соржуевна—Танды районда «Сталинчы орук» колхозтун колхозчузу.
 14. Монгуш Долзат Сергелемовна—Танды районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 15. Никитина Ольга Петровна—Чөөн-Хемчик районун Чадаана хоорайда өг-бүлө ээзи.
 16. Никифорова Елена Михайловна—Танды районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 17. Ооржак Мыйдок Хургүлбайовна—Чөөн-Хемчик районда «Коммунизмче орук» колхозтун колхозчузу.
 18. Очур Хажыт Деспижиковна—Мөңгүн-Тайга районун Каргы көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 19. Оюн Минземаа Агаровна—Танды районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 20. Оюн Тиспей Хелен-ооловна—Танды районда «Сталинчы орук» колхозтун колхозчузу.
 21. Салчак Бичин-Уруг Багайовна—Бай-Тайга районун Шуй көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 22. Салчак Көкөйең Сандановна—Каа-Хем районда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун колхозчузу.
 23. Салчак Найдан Докужеевна—Каа-Хем районда Ворошилов аттыг колхозтун колхозчузу.
 24. Салчак Очур Кидисовна—Бай-Тайга районда «Дөң-Терек» колхозтун колхозчузу.
 25. Салчак Севил Намзырай—Бай-Тайга районда Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.
 26. Салчак Севил Чемдийовна—Бай-Тайга районда «Победа» колхозтун колхозчузу.
 27. Сат Уйук Кара Өгбеновна—Чөөн-Хемчик районун Чадаана хоорайда тыва школа ажылдакчызы.
 28. Семиранова Валентина Исакчовна—Танды районун Межегей көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 29. Сивкова Мария Леонтьевна—Каа-Хем районда «Кызыл тул» колхозтун колхозчузу.
 30. Сувак Биченей Сундуйовна—Чаа-Хөл районун Ак-Туруг көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 31. Тальянова Елизавета Кирилловна—Кызыл хоорайда ажылдакчы.
 32. Фролова Матрена Корниловна—Танды районда «Сталинчы орук» колхозтун колхозчузу.
 33. Хертек Долзат Мидип—Барың-Хемчик районун Кара-Хөл көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 34. Хлебникова Васса Евстафьевна—Каа-Хем районда «Кызыл тул» колхозтун колхозчузу.
 35. Ховалыг Додунмаа Сандаковна—Чөөн-Хемчик районда Ленин аттыг колхозтун колхозчузу.
 36. Хомушку Бижитмаа Кожулаевна—Барың-Хемчик районда Молотов аттыг колхозтун колхозчузу.
 37. Хомушку Борбаш Сюрюковна—Бай-Тайга районда «Дөң-Терек» колхозтун колхозчузу.
 38. Хомушку Долчан Дөңгүр-ооловна—Барың-Хемчик районда «Большевик» колхозтун колхозчузу.
 39. Хомушку Донай Деликовна—Бай-Тайга районун Көп-Сөөк көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
 40. Чаңмаа Тамара Тондулаевна—Тес-Хем районда Калинин аттыг колхозтун колхозчузу.

РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы М. ТАРАСОВ.
РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Секретары И. ЗИМИН.
Москва, 1952 чылдың ноябрь 13.

КОЛЛЕКТИВИЗАЦИЯНЫҢ СЪЕЗДИЗИ

(ВКП(б)-ниң XV съезидиниң 25 чыл болганына)

Ленинниң кооператив планын дорт үргүлчүлүшкени болур, социализмни тургузары дээш демиселдиң чаа байдалдарында ону чогадыкчы өзү-биле тодаргайлааны болур.

XV съезд троцкист-зиновьевичи блока удур партияны демиселини түнөөдөрүн үндүргөн. Партиянын оппозиция-биле аңгыланчак турган айтырылганын дегерге-гей характеристикасын Төп Комитеттин подитиктиг отчёдуна эш Сталин көргүскен. Троцкист-зиновьевичи блок болза, Ленинизмден шуут адырылган, антисоветтик лагерге шилчезин болгаш бүгү делегейниң база иштикинни буржуазиянын мурунунга дүжүп берген деп чүвени эш Сталин демдегелген.

Большевикчи шүгүмчүлөдүн болгаш бот-шүгүмчүлөдүн партияга аажок улуг укур-дузалыны эш Сталин айткан, революсчу бот-шүгүмчүлөд чокка бурунгаар шимчээшкни чок чүгө дээрге, бистин хөгжүлдөвиз илдик чок өрү көдүрүп турар эвес, а харын бөрүлдээлерин демиселини болгаш хөгжүлдөвизиниң чурумун өзүтаар, оларны илередер болгаш узуткаарыны чурумун өзүтаар болуп турар.

XV съезд коллективизациянын съезиди болуп төөгүтө кирген. И. В. Сталиннин айтышкынын ууртулга болураш массалыг колхоз шимчээшкенине чугула байдаларны большевикчи партия белеткэн. Ядын болгаш ортумак ажал-агыларга улуг дузаны көрүзүп турган прокат пункттарын, трактор колонналарын чуртка тургускан турган.

Барын капитулянттарын партия чылча шапка болгаш кулактарын калчаалыг удуранышкынын алып тилевишаан, бүгү күштү көдө ажал-агыны коллективизациянын калбарынынче мобилизациян. Партия көдөже бодунуң эң эки кижилерин чурткан, олар анаа баргаш, кижизидикчи улуг ажалдарын чорудуп турган. Колхозтарны болгаш совхозтарны ашалаандырырга хөй хөрөнгин үндүргөн турган.

Бистин чуртувуска колхозчу тургузуну тургускан чорук, совет улустун канчаар-даа аажок улуг тилек болган. Чыгып калган биче тараачын ажал-агылар санатынын турган. Ол ажал-агы бодунуң шар-байдалын талазы-биле чартык натуральдыг чедимче чок болуп турган, харын бодунуң бөдүүн катаптаашкынын беши ботландыраарга чок турган. Тараачын бараанын 11—12 хуудан ашпайн турган. Бо үрмек тараачын ажал-агыга машиналарны, удобрениелерни болгаш агрономия эртемниң чедишкенин ажал-агыга чок болуп турган.

Көдө ажал-агынын бодурукчулунуң чаасы чоруу болза, тараа ажал-агы талазы-биле кризиске бисти таварыштырар чыгы турган. а оң соонда мал ажылы база-ла чылчаш чок кризиске таварыш турган. Совет чуртунуң эконом талазы-биле хөгжүүрүнүң херээ болза, чер ажылын продуктулуун болгаш оон бараанын чорунуң бедидерин көдө ажал-агынын улуг бодурукче шикчириң негеп турган. Ол сорудганы шиптирлээриниң ий-ле оруу турган: капиталисттик болгаш социалисттик. Көдөже улуг капиталисттик бодурукче шилчип чорук тараачыларнын хөй массаларын ядарадыр ийик. Көдө ажал-агынын улугтарынын капиталисттик оруундан большевик партия шиптирлин-биле чылчаш тараачын ажал-агыларны колхозка катыштырып турган, көдө ажал-агынын бодурукчезин улугтарынын социалисттик оруунче шилчезин.

Эш Сталинниң XV съезиде айтканы болза: «Уштунуп үнер арга болза, үрмек бидаргай тараачын ажал-агыларнын черин нити күш-биле тарып ажалдарынга үндөйлөп, улуг-улуг болгаш катышкан ажал-агыларже шилчиринде, чаа, дээди техниканың баазасынга үндөйлөтүнгөш, черни коллективтиг күш-биле тарып ажалдарынче шилчиринде болур. Уштунуп үнер арга чүд дээрге, көдө ажал-агынын машиналарын болгаш тракторларын хергелештиш, чер ажылын интенсификациянын эртемниң аргаларын хергелештиш, черни нитизинде, шилчелге-биле, коллективтиг-биле тарып ажалдарынга үндөйлөтүнгөш, үрмек болгаш теядиң бидаргай тараачын ажал-агыларны чоруту, ындыг болза-даа, саада-вайн, кызмдалдырынын чурумун-биле эвес, а көргүзериңин болгаш буюр-редириниң чурумун-биле улуг-улуг ажал-агыларга катыштырында болур. Оон өскө үнер арга чок».

Көдө ажал-агынын коллективизациянын сталинчи планы болза,

Тараа ажылынын проблемазы болгаш чик үлетпүрү чигэт-биле хандырынын проблемазы бистин чуртка кыска хуусааның иштинде күүсетинген. Чурттуң чоңун көдө ажал-агы продукттары-биле үргүлчү хандырынын колхозтар шыдаан болгаш аш-чемниң база чигэтин улуг курлавырын тургузар органы бистин чааваыска берген.

Ада-чурттуң Улуг дайны эгелей бергенде бистин колхозтарыныс дайын-биле демиселге канчаар-даа аажок улуг күш болган. Аажок каддыг бергелер турза-даа, чоңну болгаш шеригни аш-чем-биле, үлетпүрнү көдө ажал-агынын чигэди-биле колхозтар үргүлчү хандырып келген.

Дайын бистин чер ажылыска улуг когаралды таварыштырган. Немц-фашист эжелекчилер 98 муң колхозтарны, 2890 МТС-терин болгаш 1976 совхозтарны дээрбедеп ядарткан. Олар чүс-чүс муң тракторларын болгаш көдө ажал-агынын өске-даа машиналарын, миллион-миллион баш санныг малды эжелеп алган болгаш чок кылган. Ада-чурттуң дайынын төнгенинин сөөлүндө көдө ажал-агыны катап тургузар болгаш ону улам хөгжүдөр улуг соруга партияныг болгаш совет күрүнениң мурунунга тургуп келген.

Колхозтарны организас-ажыл-агы талазы-биле быжыглаар дугайнда партия болгаш казак улуг сагышты салып, нитинин ажал-агынын сайзыралып, колхозчу тараачыларнын чаагай байдалы улам-на бедидер талазы-биле хуң-бүрүвүн дузаламчызын көргүзүп келген. Ол сорулгаларны күтселинге колхозтарны улугтары катыштырган чорук улуг дузалыг болган. 1950 чылдын январь 1-де турган 254 муң бичин колхозтарнын орнунда ам 97 муң улугтары катыштырган колхозтар бар.

Колхозчу тургузунуң канчаар-даа аажок артык күштүү дайын сөөлүндө чылдарда чаа күш-биле илереп турар. Бүгү көдө ажал-агы культураларынын тарылга шөлү дайын мурунда деңгелинде 1952 чылда 5,3 миллион гектар ашкан. Тараачын нити дүжүдү бо чылын 7 миллиард пуд болган.

Дайын сөөлүндө үеде хөвөниң болгаш чигир сөөканын бодурукчези дүрген темп-биле өзүп турар. Нитинин малынын хөгжүлдөвизинин болгаш оң продукттууну эстүрениниң талазы-биле улуг чедишкенин чедип алдыган. Хову камгаланынын ыяш тарылганын тургузар талазы-биле улуг ажалдар чорутунган. Коммунист партиянын болгаш совет казактын хн-бүрү сагыш салышкынын ачызында көдө ажал-агынын техниктиг чепсеглээшкенин үргүлчү өзүп турар. МТС-терде болгаш совхозтарда трактор паркларынын нити күчүзү дайын мурундаазы-биле деңгезге 59 хуу өскөн болгаш комбайннарны күжү 51 хуу өскөн.

Эш Сталин бодунуң «ССРЭ-де социализмниң экономнуг проблемалары» деп геняйлыг ажылында демдегел турары болза: «Бистин чурттуң көдө ажал-агы бодурукчезинин канчаар-даа аажок улуг өзүлдөвизинге тараа бодурукчезинин, хөвөн, лён, сөөк болгаш оон-даа өскелерин бодурукчезинин өзүлдөвизинге шупту өөрүп турар бис. Ол өзүлдөвизин үнер дөзү бодурукчезин ол бүгү адырларын хандырып турар амгы техникада, амгы үениң хөй санныг машиналарында».

Көдө ажал-агы бодурукчезинин бүгү адырларын моон сонгаар дүргөн хөгжүлдөвизин 1951—1955 чылдарда ССРЭ-нин хөгжүлдөвизинин бешки беш чыл планынын талазы-биле партиянын XIX съезидинин директиваларында көрүп турар, ында айтканы болза: «Көдө ажал-агы талазы-биле кол сорулга болза, көдө ажал-агынын бүгү культураларынын дүжүтүүнү бедидери, нитинин малынын продукттууну дымка өстүрери-биле кадды оон баш санын улам көвүдөдири, көдө ажал-агыга муракчы техниканы болгаш агрокультураны непередиринге үндөздөш, колхозтарнын нитижиткен ажал-агынын улам-на быжылап, хөгжүдүп, совхозтарнын болгаш МТС-терин ажылын экижидип тургаш чер ажылынын болгаш мал ажылынын нити болгаш бараанын продукциязын көвүдөдири болуп, моон сонгаар-даа хөвөр артар».

Партиянын XIX съезидинин салган сорулгаларын амыдыралга ботандыраар болза, социалисттик чер ажылынын үргүлчү хөгжүлдөвизинге, бистин чуртка көдө ажал-агы продукттарынын элбөкшилдээш демиселге улуг базым, көдө ажал-агынын коллективизациянын сталинчи политиказынын улуг тилектези болур.

В. АНДРЕЕВ.

Областың колхозтар даргалары белеткээринин талазы-биле көдө ажал-агынын ортумак школазы чылдын-на он-он кадрларны колхозтарга белеткеп үндүрүп турар.

Бо өөредилге чылдыда областың колхозтарындан дыка хөй кижин өөренири-биле келгенер.

Чурукта: Барын-Хемчик районда «Совет Тываның 5 чыл ою» колхозтан келген Ооржак Манзыркыч, Бай-Тайга районда Сталин аттыг колхозтан келген Хертек Анарат болгаш ол-ла районда «Победа» колхозтан келген Иргит Төмүр оларнын илчирбелиг тракторну андазыны-биле кадды сонуурга көрүп турарлары. Олар школага киреринин эжаменерин эки дужаганнар.

Чуруу С. Феоктистовтуу.

Улуг-Хем районда мал кыштаглаашкын эгелөөн

Нитинин малын кыштан менди чыл ажырап сорулга-биле Улуг-Хем районун Хайраканда Ворошилов аттыг колхоз сизен белеткелин 100 хуу, силос салырын 200 хуу күтсөк. Колхозтун малчылары малдын чыгыг кажаларынын септелгезин эрте доозуп, мал кыштаглаашкынын ноябрь 10-дан организастап эгелөөнөр.

Колхозтун сурагыг чыгычлары комсомолчу эштер Миша, К. Сары-оол олар 120 баш чыгыг малды.

Хендерге сумуда Маленков аттыг, Эжиде Калинин аттыг колхозтарда чаа хевирлиг кажаларын ажалгалга кирибейн, харын шээр болгаш инек малдарны дагларда эри кажаларга кыштадып, ол хожудангай байдалдан ам-даа уштунмай турар.

Малдын кышкы кажаларын септээр, дезинфекциялар болгаш өскө-дө белеткеп ажалдары Ары-Узун-де «УТКА 25 чыл ою» совхозта ба-за-ла кончү-оожум чоруп турар.

Чамдык колхозтарда кышка удур белеткеди ала-чаягарнын агымын белеткеп турар чоруктар бар. Оң тодаргай барымдаазы болза, Мичурин аттыг колхозтун даргазы эш Дамбарын кыштаглаашкына белеткеп дугайында районун көдө

ажыл-агыг килдизинге 10 баш бы-заа, 100 баш инек кирер кажаларын септээр деп медээни меге болганы хыналдадан илерээр.

Район колхозтарынын, көдө ажал-агыг ажалдакчыларынын ам сонгаарладып болбас сорулгазы болза, малды чангыс баш-даа хоратпайн менди кыш ажырып алырын кол сууру чыгыг кажалар, четчир санын чемперни бүрүн белеткеп, курлавырларны тургузар хемчеглерин алыры болур.

Бистин корр.

Удуртулга негетинип турар

Ажылчы чоңнарны коммунизм өзүзүңга кижизидеринге база бир чугула ролду лекция пропагандазы ойноп турар. Ажылчы чоңнарнын ортузунга политика болгаш эртем талазы-биле лекция пропагандазын калбартып непередирин Политиктиг болгаш эртем билгелерин непередиринин Бүгү-үвилел нитилелинге партия болгаш казак хүлээдип турар.

Нитилелдин болгаш эртем билгелерин непередиринин Бүгү-үвилел нитилелин Сүт-Хөл районда салыбы бо улуг хүлээлени кошкак ботандырып турар. Чүл дээрге, нитилелдин район салбыры районун ажалчы чоңнарнын ортузунга лекция пропагандазы калбартырга кандыг-даа боттуг хемчеглерин албайн турар. Нитилелдин район салбырынын баштаар черинин даргазы эш Монгул-оол нитилел кежигүнеринге лекция номчуур, бижир дугайында даалгаларны берейн, олардан негелде чокка ала-чаягар-лаашкын шипчизи-биле ажалдап турар. Районда нитилелдин чигине болгаш чаржыкчы кежигүнери 25 кижин санагынын турар. 1952 чылдын эгезинден бээр үениң дүргүзүндө ажалчы чоңнар ортузунга нитилел кежигүнеринден чүгө 10 кижин 59 лекцияларны номчаан, ол лекцияларны 2215 кижин дынаап эрткен. Нитилелдин оон артан 15 кежигүнери он бир айларын дүргүзүндө ажалчы чоңнар ортузунга чангыс-даа лекция номчуван. Номчутунган лекцияларда колхоз тургузуунуң, көдө ажал-агынын муракчы дуржулгаларынын, кадды камгаланынын дугайында лекциялар барык-ла чок болуп турар. Нитилелдин район салбырынын үсчүдүндө кирип турар нитилел кежигүнери: рай-

онунуң кадды камгалал килдизинин эргелекчизин эш Бердик, кижин эмилгезинин эргелекчизин эш Емельянова, эмчилер эштер Болсеевич, Очур-оол база Суг-Аксы 7 чыл школазынын директору эш Комбайн-оол, МГБ-нин район эргелелин ажалдакчызы эш Сундуу, комсомол райкомунуң секретары эш Катков, «Сталинчы орук» колхозтун даргазы эш Моллеров олар чангыс-даа лекция номчувааннар, ол ышкаш КПСС райкомунун партия, профвезил, комсомол органнынын килдизинин эргелекчизин эш Кунгаа чүгө чангыс лекция номчаан. Нитилелдин район салбырынын баштаар черинин даргазы КПСС райкомунуң пропаганда болгаш агитация килдизинин эргелекчизин эш Монгул-оол 3 айларын дүргүзүндө ажалчы чоңнар ортузунга чангыс-даа лекция номчуваан болуп турар.

Нитилелдин районда салбырынын баштаар черинин октябрь айда сагыш амыр дамай олуруп эртенки кижин кайтар чүвө. Чүгө дээрге, октябрь ай партиянын XIX съезидинин материалдарын ажалчы чоңнарга пропагандалап таныштырынын, Октябрын социалисттик Улуг революциянын 35 чыл оюн байырлап эрттиреринге белеткеп ажалдарынын хайнышкынын үези турган, бо үеде бистин чуртувустуң төвүндө кыдылгыныг чедир лекция пропагандазы кажангызында-даа артык калбарганы кымга-даа билдингир. Октябрь айда Нитилелдин район салбырынын шүгүмү, биле бүгү район иштинге 2-ле лекция номчутунган болуп турар.

Оң биле кадды улуг четпес болза, бижип белеткеп каан лекцияларны кончүгү куде негелде чартык-чамдыктап номчуп турар болгаш районун ажал амыдыралы-биле хол-

Үргүлчү ажылдар яслап

Ясли болза, школа назыны четпээр бичин уругларны культуралыг чанга өөредир коммунисттик кижизидилгенин чепсээ болурун Кызыл районда «ТАРН XII улуг хуралы» көдө ажал-агы артелинин колхозчулары медресдин билип турар. Моон-биле кадды ол болза, колхозчу херэженерини күш-ажылга идепкейлиг киржилгезин хандыраар.

Ол чугула сорулганы ботландыра-рынга колхоз баштаар чери аслинин тускай бажынын тударын шиптирлээш, кыска үениң иштинде күтсөк-кеи, ону таарымчалыг дерип тургускан. Чылдын кайы-даа ээлчеглерден ажалдаар ол доктаамал яслиде колхозчуларнын 27 бичин уруглары бар.

Яслинин эргелекчизинде В. Капустина ам ийи чылын улаштыр эки ажалдап турар. Чемгерилгенин, ойнадылганын бүгү херекселерни багыт эвес хандырттыган. Ол ышкаш колхоз баштаар чери аслинин аш-чемин одалгазын болгаш өске-даа чугула хергелелдерин хандыраарынга кол кичээлгени салып турар.

Эки тургустунган ажалдарын болгаш чүгү кижизидилгенин уламындан яслиде уруглар кадды, культуралыг өзүп турар. Ында орус, тыва уруглар каттай, ылангыя тыва уруглар шупту орус дылга чугаалап турар кылдыр кыска үеде өөренип алганы дыка солун.

Ада-инени талазындан яслинин ажылын мактап база оон ажылынга идепкейлиг дузалажып турар. Уругларынын хевин экижидеринче, бажыныгга кижизидилгеже кичээлгени салып, ылангыя яслиге эртен эккээр үезин ооздатпас, кеже алыр шагын орайтатпас. Мындыг ада-инелерге О. Дырткы-оол, А. Капустина, О. Ак-оол, А. Сафрина, О. Эдирек, В. Капустина, Удумбараа, оон-даа өскелерин демдегелеп болур.

К. ОНГА.

Улегерлиг хойжулар

Чөөн-Хемчик районун Чыргакыда «Коммунизмче орук» колхозтун шээр мал фермазынын калдарчылары Домаажык, Чалаай, Дагба-Доржу, Тас-Сурун оларнын кызыкмаккай күш-ажылынын ачызы-биле ук ферма бо чылын шээр мал бажы өстүренинни планын ажып күтсөккен.

Бо чылын 920 төрөөн шээр малдан 960 баш чаш төлдү бүрүн доруктурган. Дуржулгалыг калдарчы эш Домаажык нитинин хөй малын 5 чыл иштинде үргүлчү кадарып, чыл-чылдаа чаш төлдү немей ап, доруктуруп турар. Эш Домаажык бо чылын план өзүгаар 230 төрүүр хойларын-дан 240 хураганарны бүрүн ажаап ап доруктуруп турар.

Колхозтун калдарчылары боттары 5 кыштагларда 10 чыгыг кажаларын септелгезин болгаш ишти-даштын арыглап-шеверлээш, дезинфекциялап алган.

К. БОРА-КӨЖЕ.

Нитилелдин район салбырынын шүгүмү-биле лекция пропагандазын шак мынчаар суларатканы районун мурунда салдыган ажал-агы планарынын күтсөдиринге база-ла саядырды болуп турар. Чүл дээрге, районун колхозтарынын тууду планы ыракта күтсөтүмзүн, мал чөмү белеткээр план кезик-даа кирбөөн, колхозтарнын МТС-ке төлээр натуроплады ам-даа четче төлөтүмзүн, чамдык колхозтар таразын чогуур үезинде ажаап ап шылавайн харга бастырган болуп турар. Ылангыя Киров аттыг колхозтун дыка хөй таразы сыпка тура-ла херга бастырган, чүс-чүс тонна тараар бастыргынамаан шанда күш тою болуп турар. Ол ышкаш Калинин аттыг, «Сталинчы орук» колхозтарда 500 ажыг га черин таразы бастыргынамаан болуп турар болгаш ажал-агынын өске-даа адырларында четпестер хөй болуп турар.

Нитилелдин район салбырынын ажалында улуг четпестерин бар болуп турарынын чылдагааны болза, Нитилелдин район салбырынын баштаар черинин даргазы эш Монгул-оолдун тодаргай план чок ажалдап, нитилел кежигүнеринге боттуг даалгалар бербейн, оларнын хуралдарын чорутпайн, ала-чангаар-лаар өзү-биле ажалдап турарында болгаш Нитилелдин район салбырынын ажалында КПСС райкомунуң бюрозунун, секретарларынын сагыш салбайн, удуртпайн турарында болуп турар.

Ам сорулга болза, Нитилелдин район салбырынын ажылын хамаарышкан организационал дарый боттуг хемчеглерин ап тургаш сегидери болур.

Х. БОРБАЙ-ООЛ.

Совет тургузут

СУМУ СОВЕДИНИН ОРГАНИЗАС-МАССАЛЫГ АЖЫЛЫ

Ажылчы чоңуну културасын улам беддер, байлашкыдыг чуртталга амыдыралын экижидер талазы-биле партия болгаш чазактын шийтирлерин бодуну девикирине боттардыр дээр Тес-Хем районун Берт-Даг суму Соведа биче эвес хемчеглерин ап турар. Бо чылдың баштайгы 10 айларында сессияны 9 катап чыылдырып, анчаа 33 янзы-бүрү айтырларын шийтирлеп көргөн. Анчаа үргүлчү ажылдар комиссияларын илеткелдерин база ап турган.

Суму Соведа ажылчы чоңуну хурдаларын бо арзында 7 удаа организаастап, анчаа күрүненин планын оонаддаларын шевирин күөселирин, нитинин мал ажылын хөгжүдери чугаалашып турган. Ол ышкаш Советтин депутаттарындан 4 кизи боттарынын өгөттөрүн сонгучуларынга берилген.

Ол бүгү хемчеглерин түнелинде сумуда Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артели мал өстүренинги планын 103 хуу күөсеткен. Шээр малдыг 51, бода малдыг 31 кажааларын эки шынарлыг септевишаан, 10 чаа кажаалары немей туткан. Мал кыштагалдырын чогуур өйүндө организаастаан. Ол ышкаш колхоз күрүнеге дужаар тараа, зыт болгаш дук планинын хуусаа бетинде күөсеткен. чуртталганың 23 бажынын аягылаша кирген.

Суму Совединиң талазындан ажылчы чоңуну ортузунга 17 янзы-бүрү лекция болгаш илеткелдерин организаастап чоруткан. Бижик билбес

чорукту узуткаарына тургустунган 15 бөлүмгө өөренип турганындан бижикти биче билер 30 кизи эки кылдыр, бижик билбес турган 53 кизи номчуп, бижип турар кылдыр өөренип алган.

Сумунуң девикирине көжөр, кири үргүлчү ажылдап, бо арзында 5422 көрүкчүлүг 160 удаа кино үндүрүлгенин чоруткан.

Ажылчы чоңу школа ажылына болгаш орук тудушкунуна идегкейлиг кириштерин суму Соведа хандырдып шыдаан. Суму Совединге колхоз баштаар черин илеткелди 4 катап бүдүрүлгө удурткучуларын илеткелдерин 6 удаа дыннап, ол талазы-биле боттуг шийтирлерин үндүрүп турган. Ол ышкаш суму активинин хуралын бо арзында 8 катап чыылдырган.

Организас-массалыг ол бүгү хемчеглерин түнелинде Берт-Даг суму Соведа социалистик чарышка алган хүлээлгелерин күөсөлдөзүнүн талазы-биле бирги черин ээлээн, ыңчангаш олбаскет күөсөмузунуң Хүндүл бижикти-биле база 750 рубль-биле шанааткан.

Ажылда чедирлеринин быжыгылавышаан. моон сонгаар улам бедик көрүзүлдөр дээр ажылдары чугула. Колхозтун организас тургузуун улам быжыглаар, кышкы мал ажылдарын экижидер, чакы тарылга беткедди амдыгааштан чорудар, култура лээр демиселди бүгү тала-биле дыныдары чугула.

С. ТУРАН.

Суму Совединиң сессиясы

Чоокта чаа Сүт-Хөл районун Бора-Тайга суму Совединиң 19-ку сессиясы болуп эрткен. Анчаа суму Совединиң даргазы эш Санчая Сталин башкага чоруткан чаагадан алган хүлээлгелерин күөсөлдөзүнүн түнелинин дугайын ажылчы чоңнар депутаттарынын район Совединиң 9-ку сессиязын шийтирлерин таныштырышыаан, суму Совединиң ажылын чугаалаан.

Сумуда улгартыр катышкан «Сталинчы орук» көдээ ажыл-агый артели (даргазы эш Молеров) улуг баштыкчынын мурунуга алган хүлээлгелерин 1952 көдээ ажыл-агый чылында багай эвес күөсеткен. Чакы тарылганы кыска хуусаада, агротехникти бедик денелге эртиргени-биле, база ооң чайгы ажаал-газынче улуг кичээниги салганы-биле колхоз гектар бүрүзүндө ортумаа-биле 16 центнер дүжүтү бо чылын өстүрүп алган. Күрүнеге тараа, эвт, дүк белеткээриниң планинын күөсеткен. Ол ышкаш нийтинин малынын баш санын өстүрер планын ноябрь 1-де 111 хуу күөсет-

кен. Колхозчу тулгуз база багай эвес чоруп турар.

Келир чылдың дүжүдүнгө үзүм илеткелдин дооскан болгаш ооң арыглашыктын декабрь 1-де доозар сорулгалды ажылдап турар.

Ыңчалза-даа колхоз малга четир санын чем белеткээриниң талазы-биле планын күөсеткен чорук четпес болган деп илеткелчи демделген. Ол ышкаш сессияга санал берген депутаттар болгаш активтер суму Совединиң чамдык доктаамал комиссияларынын ажылында бар четпестерин чиди-биле шүгүмчүлөөнөр. Чижээ, депутаттар Шойдан, Мария олар суму Совединиң ажылынга эч кошаак киржип, боттарынын өгөттөрүн сонгучулар мурунуга бербээнер.

Суму Совединиң саң чыылдазынын ажылында, кизи, малдың эмнелгелеринин тудуларында четпес ажылдар сессияга ол ышкаш илерээ.

Суму Совединиң сессиясы чугаалашкан айтырыг талазы-биле тодаргай шийтирлерин үндүргөн.

С. САНДАН.

Школа ажылы бүгү-нитиниң херээ

Чоокта чаа Улуг-Хем районда Киров аттыг колхозта чеди чыл школаның (директору эш Кара-оол) башкыларынын ада-не-биле катышкан хуралы болган. Анчаа 1952—53 өөредилге чылынын баштайгы улдуунун түнели болгаш моон сонгааргы сорулгалар дугайын чугаалашкан.

Устүнде айтырыг талазы-биле школанын өөредилге эргекчиэи эш Аракчаанын илеткелдинде база аданелерин саналдарындан илерээни болза, школада I—V класстарда 30 орус уруглар, I—VII класстарда 197 тыва уруглар өөренип турар. Олардын ортузунда өөредилге-кижизилгенин ажылы амгы негелден ыракта куду тургустунган. Моон уламындан 56 өөреникчилер багай демдектерлиг болган, ол болза, III—VI класстарга кол хамааржыр.

Школада өөредилге номнары чедипшес, ылангыя арифметика, орус дылдын номнары чүгле башкыларда болуп турарындан өөреникчилерге фаадала бердимей турар.

Уругларын чурумун экижидер, өөредилгеге чүткүлти күөстелдирер талазы-биле школада комсомол, пионер организацияларынын ажылы база-ла илеревей турар. 14 өөреникчи комсомолчулардан 8 кизи, 73 пионерлерден 25 кизи багай демдек алган чорук комсомол пионер организацияларынын четпес ажылын херечилеп турар.

Өөредилге хүннеринде уругларын кичээлге озадал келир чоруу барык чандыл болган. Бу дугайында өөредилгенин баштайгы улдуунда 114 уруг 565 шақ озалдаан. Школаның башкылары-даа, уругларын ада-иелери-даа ол дугайында бурулуз деп үчүени хуралга санал бергенер демдегеп турган.

Школада таньынны, күш-културанын, ырын болгаш шевир холдарын, дааранылганын бөлүмнери чүгле саазын кырында данзыла-тынган болуп, бо арзында шуут ажылдаваан. Бирги улдуу төнжүге

чедир школанын хана солуннары үнмээн. Октябрь революциянын 35 чыл оюнга холбаштыр «За учёбу» деп хана солун чаңгыс катап куду шынарлыг үнген.

Школада төрелдер комитеди барык ажыл кылбаан, ада-иенин талазындан школанын ажылынга четпес киржиш турар. Блангыя колхоз баштаар чери, сумуда хөй-нитти организациялары болза школанын ажылы күрүнени, бүгү нитиниң херээ деп үчүени амга чедир-ле үнелевей турар.

Школанын өөредилге кижизилгелиг ажылында мындыг улуг четпестер турунда, ону узуткаарына холбашкан арга-сүмелги айтырыглары школанын талазындан каш удаа тургузуп турунда, колхозтун даргазы эш В. Андросов суму Совединиң даргазы эш И. Чамыяк, партизанская секретарылары эштер Намчыл-оол, Тойлаар-оол олар мында чедир школага кээп безин көрбээн. Ноябрь 14-те болган түнел хуралга чалаарга безин келбээн деп үчүени санал бергенер шүгүмчүлөп турган.

Школа бо чылын одалга 600 кубометр ыяш хереглээр, ону керээ ёзугаар колхоз хандырар ужурут турган. Ону тайгада белеткэн суралгы болуп, амгы үедө школа чанында одалга ыяш Устүп, башкылар боттары удур ыштап оттулуп турар. Ол чорук башкыларның өөредилгеге белеткелди шаптыктап турар.

Бо бүгү четпестерин узуткаар, ада-иелерин үнелиг саналдарын ажыглаар талазы-биле боттуг хемчеглерин дарый алыры чугула. Партия обкомунуң ноябрь 20-де болган II пленумунуң доктаалын боттандырары дээр район организацияларын колхозтарның ажылын диирг удуртулга-биле хандырары чугула.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

КОЛХОЗ ТУДУУНУ АЖЫЛДА

Колхоз тудуун улам күөстелдирер

Чөөн-Хемчик районун колхозтарында култура-амыдырал болгаш бүдүрүлгө тудууларын тудушкуннарынын планын колхозтарын хөй нуруузу күөсеткен. Бо чылын районун колхозтары план ёзугаар чуртталганын 211 бажынарнын 92 хуууну, култура-амыдыралдын 10 тудуларын 100 хуу, мал ажылынын 30 тудуларын 90 хуууун, бүдүрүлгенин 15 тудуларын 81 хууун тудуу күөсеткен.

Тудуг бригадаларын чогуур үзүндө четпелде, ажылды шын хуваап тургусканы-биле районунуң элеэн каш колхозтары боттарынга алган хүлээлгелерин ёзугаар күөседип турар. Чижээ, Йймеде Ленин аттыг колхоз (даргазы эш Доктугу) 15 чуртталга бажынарнын, 1 конторанын, 1 школанын, мал ажылынын 3 тудуун, «Искра» колхоз (даргазы эш Базыр-оол) 32 чуртталга бажынарнын, 3 мал кажааларынын болгаш өске-даа 3 тудууларын «Красный пахарь» колхоз чуртталганын 10 бажынарнын болгаш янзы-бүрү тудууларын планын доозуп туралар.

Районунуң тудуг бригадаларында 346 кизи, 107 ажылчын айттар, 9 автомашиналар доктаамал ажылдап турар. Колхозчу тудууларын ортузунга партийжи-массалыг ажылдарын колхозтарда партия организациялары хун бүрү чорудуп, оларнын ортузунга социалистик чарышты күөстелдирип, оон түнелдерин кылып, муракчыларын хана солунрга хүндүлөп болгаш көрүзүг самбарларынга чырылып турар.

Күш-ажылчы кижинишкенин түнелинде бызаңчы-чазаныкчылар: Сталин аттыг колхозта К. Музук, Жданов аттыг колхозта К. Баазан, «Коммунизмче орук» колхозта К. Хандый, Ленин аттыг колхозта С. Биче-оол, «Большевик» колхозта

Куулар Дугар олар хүн нормадын үргүлчү 150—300 хуу чедир күөседип, башкы Сталинга чоруткан чагаазында алган хүлээлгелерин эки күөседип турар.

Оон-биле чергелештир Сталин аттыг. Жданов аттыг, «Большевик» колхозтар тудуг планын күөсөлдөзүнөр. Ол колхозтарда тудуг планынын күөсөтүнүнүң кол чылдагыны колхоз баштаар черлеринде тудуг бригадаларына чыгыш салбайн, оларны кайы хамаанчк өске ажылдарге үргүлчү чартыктырар болгаш четпелде тургусканында болуп турар.

Колхозчуларны өглерден бажынарже көжүрерде, ол бажынарга эргежок чугула чүдүлдер—сонга шили, печка шойлары, сенчи, шүңчүк, сава аймаа болгаш өске-даа бажын херекселдери районун садык черлеринде дыка ховар болуп турар. Чоңунуң култура-амыдыралын чугула хереглел барааннарын болгаш тудугга кирер чүдүлдерин чогуур үзүндө садыглап чедирштер талазы-биле райпо баштаар чери, оон удурткучулары Горбунов, Кудин олар кичээниги эвээш салып турар.

Тудуг планинын күөсөлдөрине бүгү колхозтарга тудуг бригадаларын чогуур негелдезине чедир четпелээр, эргежок чугула чепсек-херекселдер болгаш чылыг хептерге бил хандырар оларнын ортузунга партийжи-политиктиг болгаш массалыг ажылдарын хүн бүрү калбартып, башкы Сталинга чоруткан чагаада алган хүлээлгелерин күөсөлдөргө болгаш ажы күөсөлдөрине бедиткен социалистик чарышты улам күөстелдирери районунуң партия, совет болгаш ажыл-агый органдарынын сонгаарладып болбас сорулгалы деп үчүени уттуп болбас.

Х. ОЧУР.

Тудуг ажылын уттуу болбас

Колхозчуларны өглерден бажынарже көжүрер дугайында партия болгаш чазак хүн бүгү сагыш салып, улуг дузаламчыны берип турар. Ындыг турбузе, Таңды районунуң Кочетов суурда Сталин аттыг колхозтун тудуг ажылы багай чоруп турар.

Колхоз бо чылын 47 чаа чуртталга бажынарнын тудар тургаш, чүгле 4-тү тудуп, 11 эрги бажынарны көжүрүп тургускан болгаш 2500 баш мал кирер кажаалар кылар тургаш 600 баш мал кирер кажааларын тудуун четче дооспайн турар.

Тудуг ажылынын багай чорутуруп турарынын бир кол чылдагааны болза, тудуг бригадаларын чедир организацияларында болгаш тудуг бригадери эш Санчаттын, десатник эш Линковтун тудугга четир санын ыяш материалын белеткеп албаанында, оларнын талазындан тудугту ала-чагаарын агамы-биле шүшпек чорудуп турарында болуп

турар. Колхозтун суурунда бажынарнын барааны хөй-даа болза, ажылдап киргени кончуг эвээш болгаш чедир кылдынмаан.

Ол ышкаш тудуг бригадаларында ажылдап турар колхозчуларнын ортузунда партиянын политика-кижизилгелиг ажылдары дыка четпес, ында тургускан партия бөлүгү жылдавай турар болгаш көрүзүг агитациясы, лекция, беседалары, номчулгалары кылбайн турар.

Тудуг ажылын дүргөдөй, бүдүрүлгө планында көрдүнгөн тудуларын, башкы Сталинга чоруткан чагаазында алган хүлээлгелерин дүргө күөсөлдөрине тудугчуларын ортузунга социалистик чарышты, партийжи-массалыг болгаш агитация ажылдарын күөстелдирип, ону хүн-бүрүнүң удуртулгазы-биле хандырарын колхоз баштаар черинде, партия организациязында кичээниги салыры чугула.

Д. ДАВАА.

Колхозтарда тудуг материалдарынын бүдүрүлгезиниң түнели

Партиянын XIX съездинин беш-ки беш чыл планынын талазы-биле директиваларында көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүлдөзүнүң тодаргай перспективаларын айтыркан. Көдээ ажыл-агый продукцияларын бүдүрүп үндүрерин көвүдөзүндө складтар, мастерскаялар, мал кажаалары болгаш өске-даа чаа-чаа тудулгар хереглетирер. Мал бажы өстүренинге болгаш оон продуктуларын бедирине мал кажаазы улуг ужур-дузалыг. Бистин областын колхозтарынын организас-ажыл-агыйнык быжыктырырыга чуртталга бажынарнын, мал ажылынын, бүдүрүлгени болгаш култура-амыдыралдын тудулгалары улуу-биле хамааржыр.

Бистин областын колхозтар тудулгарына чазактан чүс-чүс мун кубометр тудуг материалдарын халсака берип, фонду материалдары-биле болгаш чепсек-херекселдери-биле долу хандырып, миллион-миллион рубльдин кредитин болгаш эгитимес чээлилерин колхозтарга болгаш колхозчуларга берип турар.

Бай-Тайганың «Мурнакчы», Өвүрүн «Торгалыг», Чөөн-Хемчиктин «Коммунизмче орук» болгаш областын өске-даа мурнакчы колхозтары тудуг планын эки күөседип, берип турар дузаламчыларын чөп ачылап, немелде курлавырларын, иштиги аргаларын дилеп тыпышаан шын ажылдап турар. Ындыг-даа болза, мындыг колхозтарнын саны эвээш. Ыңчангаш, областа чуртталга бажынарнын тудуунуң планы 50 хуу, мал ажылынын тудулгаларынын 32,3 хуу, бүдүрүлгө тудулгаларынын 59,2 хуу, култура амыдырал-

дын тудулгаларынын—42,7 хуу күөсетиниге кончуг четпес.

План күөсөлдөзүнн даа жохуударынын кол чылдагааны болза, чамдык районнар күрүнелден берип турар дузаламчыларын болгаш боттарынын иштиги күөштерин чедир ажылдап шыдаваанында. Тудуг ажылынын изиг түлүк үелеринде Кызыл, Улуг-Хем, Таңды болгаш өске-даа районнарын колхозтарында тудуг ыяш чок турганында тудугчуларын өске ажылдарге чартыктырырга тудуг бригадаларынын бүдүрүчү кужу кудулар чоруктар үргүлчү болуп турган.

Тудуг ыяш колхоз төвүндөдүр, ону чедип алып талазы-биле берге байдалдарын чыл-бүрүдө көрүп келген Бай-Тайга, Сүт-Хөл, Барык-Хемчик районнарын хөй-хөй колхозтары бо чылын тудугга тус черини материалдарын ажыларын калбарткан. Ол болза, тудуг материалын четпезинин берге байдалында чайлаарынын болгаш тудугтун чингедирийн улуг аргаларын берге. Тус черин тудуг материалдары болза, саман, тууябу, чугай болгаш даш болуп.

Тудугтун ханазын кылырыга областын колхозтары бо чылын саманын ажылаарын калбарткан. Ону бүдүрүп үндүрери чыл-чылда улам өзүп, ылангыя бо чылын колхозтар 700 мун ажыг саманын бүдүрүп, оон-биле 17 чуртталга бажынарнын, 19 бүдүрүлгө болгаш култура амыдыралдын, мал кажааларынын тудулгаларын ханаларын кылып, оон-биле 2 мун кубометр хире тудуг ыяшын болгаш 1,5 мун күш-хүнүн камнап алган.

Спорттун «Искра» нитилелинин ажылында четпестерни узуткаар

Күш-културанын болгаш спорттун эки-тура «Искра» нитилелинин бир дугаар пленуму чоокта чаа болуп эрткен. Пленумга «Чайгы спорт сезонунун түнелдери болгаш кышкы сезонда сорулгалар дугайында» спорттун эки-тура «Искра» нитилелинин область чөвүлелин дүргө дыйнап чугаалашкан.

Спорттун чайгы сезонунуң дүргөзүндө биче эвес чедиршкенин чедип алган. Эң ылангыя Таңды, Биг-Хем районнарда спорт ажылы массалыг болуп, комсомолчулар болгаш аныяктар спортче хандыкшылдыг болган. Оон уламындан спорттун өөредилге ажылы эки денелге эрткен. Оон тодаргай барымдаазы болза, спорттун область маргыдааларына киржири-биле келген ол районнарын командалары эки түнелдерин көргүсөни болуп.

«Искра» нитилелин кудуку организацияларында күш-култура болгаш спорт талазы-биле лекция, беседалар чорувайн турарын, спорттун чайгыдаа, кышкы-даа сезоннарында чугула спорт херекселдерин чок болуп турарын, эки спортчуларнын спорт талазы-биле көрүзүлдө кежээлерин организацияларынын область чөвүлелингиң ажылдакчылары районнарда барган, ында организацияларга чогуур практиктик дуза чедирвейн турарын санал бергенер шүгүмчүлөөн болгаш спорт ажылын массалыг болдуварын негээш.

Күш-култура болгаш спорттун «Искра» нитилелингиң область чөвүлелин күргө албан черлеринин ажылдакчыларынын профвилелингиң обкомунуң удуртпайн турарын, ол чер профвилелингиң тус-тус организацияларда комитеттерге ында спорттун кудуку организациянын удуртуруп негевейн турарын ВЦСПС-тин төлөөзи эш Шапиро бодунуң саналында демделген. Оон ынай спорт ажылын бедик денелде, массалык болдуварынын дугайында ВЦСПС-тин дөрткү пленумунуң шийтирлерин «Искра» нитилелингиң область чөвүлели, оон кудуку организациялары амдыралга ботандырары-биле ажылды бедик денелге тургузарын, совет аныяктарны кандыгдаа бергелерге торулбас авангыр, кашпагай, эрес-дидим кылдыр кижизидер сорулганы чедиршкенинги шийтирлерин профвилелдеринге, күш-култура болгаш спорт организацияларынга ол сүмөлөөш.

«Искра» нитилелингиң область чөвүлелингиң бир дугаар пленуму бо айтырыгынын талазы-биле делгергей шийтирлерин үндүргөн.

Ш. АНДРЕЕВ.

Өске районнарда спорт ажылы бедик денелде тургустунмаан. Эң ылангыя Кызыл хохорайда байдал кончуг куду денелде. Манаа спорт ажылын бедик денелге тургузуп болурун бүгү аргазы турза-даа, «Искра» нитилелингиң область чөвүлели тус-тус бүдүрүлгө албан черлеринде спорттун кудуку организациялары спорттун өөредилгелиг ажылына кичээниги салбаан, аныяктарнын спортче массалык-биле хаара тутпаан.

Спорттун чайгы сезонунуң дүргөзүндө аныяктарнын спортче массалык-биле организацияларынын чедиршкенин чедип алган. Оон уламындан спорттун нитилелингиң мурнууда салган планын күөсетинмээн. Ылангыя судьялар, хөй-нитиниң инструкторларын, разрядниктер база значкистер белеткээр план ыракта чедир күөсетинмээн.

Күш-култура болгаш спорттун «Искра» нитилелингиң кудуку организацияларында боттуг ажыл чорувайн турар. Нитилелингиң кижигүннери кижигүн дадывырын үр хуусаада төлөзөн таварылга кудуку организация бүрүзүндө бар.

«Искра» нитилелингиң спорт ажылын массалыг эвес чорутканынын барымдаазы болза, нитилелге чүгле 32 кудуку организациялар тургустунганын, ында чүгле 1100 хире кижигүннер хаара туттунганы болуп. Бо бүгү четпестерниң үнгөн чылдагааны болза, нитилелингиң даргазы турган Птицыннын, область чөвүлелинин президиум кижигүннеринин спорт ажылына кичээниги салбайн, оларга дааскан херекти чедир үнелевейн турганында. Чижээ, область чөвүлелинин даргазы турган Птицын ажылды шуут сандарадып баксыраткан турган. Ол четпести илереткеш, күрүне албан черлеринин

спорттун кудуку организациянын удуртуруп негевейн турарын ВЦСПС-тин төлөөзи эш Шапиро бодунуң саналында демделген. Оон ынай спорт ажылын бедик денелде, массалык болдуварынын дугайында ВЦСПС-тин дөрткү пленумунуң шийтирлерин «Искра» нитилелингиң область чөвүлели, оон кудуку организациялары амдыралга ботандырары-биле ажылды бедик денелге тургузарын, совет аныяктарны кандыгдаа бергелерге торулбас авангыр, кашпагай, эрес-дидим кылдыр кижизидер сорулганы чедиршкенинги шийтирлерин профвилелдеринге, күш-култура болгаш спорт организацияларынга ол сүмөлөөш.

«Искра» нитилелингиң область чөвүлелингиң бир дугаар пленуму бо айтырыгынын талазы-биле делгергей шийтирлерин үндүргөн.

Ш. АНДРЕЕВ.

Бо чылын Бай-Тайга районунуң колхозчу тудулгалары 119 мун, Чөөн-Хемчиктин 130 мун саман тууябуларын бүдүрүп үндүргөн. Чаа-Хөлдө «Бай-Булуң» колхоз бо чылын 100 тонна тараа кирер чаңгыс-ай хевирлиг складты кылып ап, 35 километр черден сөөртүп алып турган 50 кубометр ыяшты камнап алган. Ол районунуң колхозтары нинизги-биле 120 мун саман тууябуларын бүдүрүп кылгаш, чаңгыс-ай хевирлиг 4 чуртталга бажынарнын, 2 айт кажаазын, 100 тонна тараа кирер сьлалды бүрүн кылып алган.

Кызыл районда «Совет Тыза» колхоз бо чылын тайгада белеткэн тудуг ыяшын сөөртүп албайн берге байдалга таваргы бергеш, 60 мун саманын бүдүрүп, оон-биле байдалды экжикткен. Эш Музуктанга удурткан херезженеринин тудуг бөлүү ол материал-биле 2 автомашина тудугуна гаражын, куш кажаазынын тудуун кылып турар.

Саманын тудугга ажылаары-биле чергелештир мал кажааларынын ханаларын аргылыг чыраа-биле болгаш той доварак-биле тырып турган кылар аргалары Сүт-Хөл, Чаа-Хөл районнарда база хереглел турар. Шаң ындыг арга-биле Сүт-Хөл районда Киров аттыг колхоз 10 чуртталга бажынарнын, 80 баш инек кирер кажаанын тудуун дооскан. Дой доварак-биле тудуг кылырынга Монгуш Чаңгага удурткан тудуг бөлүгүнүн кижигүннери херезженер О. Тюмаа, М. Чады-оол, Анай-Хаак олар мурнакчы дуржулгагыг ажылдаш, РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелингиң чанында көдээ тудулгаларын Кол эргелинин хүндүлүг бижик-биле шааннатканнар.

Үр үелерде турар быжыг болгаш өрт айылындан чайлаарынын талазы-биле тудугта дашты ажылаары улуг ажык-дузалыг. Ыңчаарга даң-

Н. БРАГИН.

Улустарнын тайбын камгалалынын Конгресинге уткуштур

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Тайбын талалакчыларынын 2-ги Бугу-польша Сьездзинге болгаш улустарнын тайбын камгалалынын Конгресинге алдар болдурган лекциялары, илеткелдерини болгаш беседаларны тайбын камгалалынын шимчээшкенинин активчилери бугурулгелерде өөредилге черлеринде, фабрика-заводтар болгаш кээде клубтарда чорулуп турар.

Уездилерин хөй кезинге тайбын талалакчыларынын конференциялары болуп эрткилээн, ол конференциялардан тайбын талалакчыларынын 2-ги Бугу-польша сьездзинге төлөөлери сонгоан.

АНГЛИЯ

ЛОНДОН. Англияда 100 ажыг төлөөлери сонгоан болгаш ам төлөөлөр сонгууру-биле белеткемди 80 пунктларда чорудуп турар деп тайбын камгалалынын Конгресинге белеткемдин англи эгелекчи комитети медээлээн.

Төлөөлеринын аразында пацифисттик организацияларнын элээн каш кежигүннери-шажынчылар болгаш эмчилер бар.

ЛОНДОН. Улустарнын тайбын камгалалынын Конгресинге белеткемди талалакчыларынын инициативни англи комитет «Тайбыннын блокноттары» тардып турар.

GERMAN ДЕМОКРАТТЫГ РЕСПУБЛИКА

БЕРЛИН. Улустарнын тайбын камгалалынын Конгресинге белеткелдер Германиянын бүгү демократтык хөй-ниитизини кичээнегийн төвүнде туруп турар.

Герман Демократтыг Республиканын аныктарынын улустарнын тайбын камгалалынын Венага болуп Конгресинге байырлаган чагаазын АДН агентилери парлаан.

Делегейнин аныктар эстафетынын Венага чедирери ол чагаада республиканын анык ооллар болгаш кыстар улустарнын тайбын камгалалынын Конгресин долузу-биле деткип турарын идереткенер.

БАРЫН ГЕРМАНИЯ

БЕРЛИН. АДН агентилеринин дыннатыкы-биле алырга, ноябрь 23-те Ингелхаймге Рейнланд-Пфальц черинин тайбын талалакчыларынын конференциязы болган.

Индиянын кезээки хуралга чүве чугаалааш, Политиктин комитеттин хуралдарына америк-англи блоктуң төлөөлөрүнүн совет саналга удуу чугаалаш турган уурландышынын тайылбырлаан.

КНО-нуң Кол Ассамблеязынын VII сессиязы

ПОЛИТИКТИГ КОМИТЕТТЕ

НЬЮ-ИОРК. Ноябрь 24-те Политиктин комитетке корей айгырчы талазы-биле нити чугаалажышыктар доозулган. Резолюциялар төлөвилдерин чугаалажып көөр болгаш совет резолюцияга төлөвилелерин талазы-биле база АКШ-тын резолюция төлөвилелинин, а ол ышкаш Индияны, Мексиканы болгаш Перунун резолюцияларынын төлөвилелеринин талазы-биле бадыйлашкыннар болуп деп турар.

«Албашашкыны чандырылга» дугайында хоозун чугаалар болза, америк лагерлерде турар туттурган корей болгаш кыдат шериглерин албашашкыны-биле тудуп тургун турарын чакырып сорулга-биле тыптып келген деп чүве билдингир болгай.

ларнын кайзынга-даа ажыглатылып болур шак ындыг сумелерин Кол Ассамблеяга хүлээп алырын саналдаан. Ыңчалза-даа ол бодунун чугаазынын төнчүзүнге индий резолюция төлөвилелин деткип чугаалаан.

ССРЭ-нин, УССР-нин, Польшанын, Чехословакиянын болгаш Беларусиянын төлөөлеринын Политиктин комитетке чугаалары корей дайынын үргүлчүлүүнү чүлдүзүзүп турар резолюцияны Катшыкан Нациялар Организациязынга төгээр деп АКШ-тың чагырыкчы бөлүктөрүнүн оралдажышыктарын сойгалап илереткен.

Индиянын төлөөлеринын саналдары өскө арткан резолюциялар-биле, азы АКШ-тын, Мексиканын, Перунун төлөөлөрүнүн кирген резолюция төлөвилелери-биле чангыс углангышыктар болуп турар дээрзин Ачесон база билдинген.

Ноябрь 24-те Иранның төлөөлекчи Индиянын төлөөлөрүнүн кирген резолюциязынын төлөвилелин деткип турарынын дугайын делегезин болгаш Индиянын резолюциязынын төлөвилелин бир дугаарында чугаалажып көөрүнүн болгаш бадыйлаашкынга киреринин дугайында санал кирген.

Агрессчи мезушынары делегейин хөй-ниитизинин мурунга сойгалатып илеретинген боттарынын саналдарын болдурлаа отрга-биле чакырып чаар дээр америк-англи блоктуң удуруткулары яныз-бүрү хоозун чугаалары кылып турган.

АКШ-тың күрүнө секретары, юридиктин маргылдаалар кылып деп бодабайн турарын медээлээн.

Политиктин комитеттин ноябрь 25-теги хуралына бир дугаарында СССР-нин төлөөлөрүнүн баштыны А. Я. Вышинский чүве чугаалаан, резолюциялар төлөвилелерин чугаалажып көөрде болгаш бадыйларда оларны киргеннин чурумун барымдалаап, эргежек чугула элчестирилген сагырын СССР-нин төлөөлери негеп тур деп ол медээлээн.

Мексиканын Перунун болгаш Индиянын төлөөлери ол чугаалажышыктын сөөлүндө боттарынын резолюцияларынын төлөвилелерин комитетке көргүзери-биле кирген.

«Бистин резолюциявыстың төлөвилелин Индиянын резолюциязынын төлөвилелин мурнай бадыйларын негеп тур бис, чүге дээрге, бистин төлөвилели Индиянын төлөөлөрүнүн резолюциязынын төлөвилелинден мурнап кирген.

Румыниянын ажылчы чопнарынын материалдыг чоруунун өзүлдези

БУХАРЕСТ. Буржуаз-помещиктин тургузуунун үзүндө Румыниянын ажылчы чопнарынын боттуг ажыл төлөвири чыл санында кудулап бадыл турган.

Константин Василеке ай санында 6400 лей (акша) чедир ажылдап ап турар.

Совет төлөөлери баштыны А. Я. Вышинский кезээки хуралга чүве чугаалааш, Политиктин комитеттин хуралдарына америк-англи блоктуң төлөөлөрүнүн совет саналга удуу чугаалаш турган уурландышынын тайылбырлаан.

АКШ-тың күрүнө секретары, юридиктин маргылдаалар кылып деп бодабайн турарын медээлээн.

А. Я. Вышинский чугаазы англи-америк блоктуң төлөөлекчилеринин ортузунан киржилгени хайныктырган.

Даниянын компартиязынын ТК-зынын пленумунун шийтпири

КОПЕНГАГЕН. И. В. Сталиннын «ССРЭ-де социализмдин экономнуг проблемалары» деп ажылын, Г. М. Маленковтун илеткелни болгаш Совет Эвилелинин Коммунисттик партиянын XIX сьездизинин өскө-даа материалдарын дани коммунистерин өөрениринин дугайында Даниянын Коммунисттик партиянын Төп комитетинин пленумунун шийтпири «Ловд ог фольк» солун парлаан.

Интеллигенциянын амыдыралынын материалдыг деннели дыка бедээн.

АКШ-тын күрүнө секретары Ачесонун хуралын төнчүзүндө кылган чугаазы ол демделелин тодаргай бадыйлаашкыны болган.

Комитеттин хуралына Сириянын болгаш Афганистаннын төлөөлери база чүве чугаалааннар.

Англиянын болгаш АКШ-тын төлөөлери-биле чөпшээрэжил тургаш тургускан индий резолюция төлөвилелин бир дугаарында чугаалажып көөр болгаш бадыйлаашкынга киирер деп бир дугаар оралдажышыктын ыңчаар буурап дүшкөн.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕСИ: Вьезы, Шетивитр кудумчузу, бажы 7. ТЕЛЕФОНЫ: Харьсалагалыг редакторунун

оралакчынын чаргыжи амылчола культура болгаш ачындарал кызыгынын 3-88; харысалагалыг секретарынын 4-98; пропаганда болгаш агитация чаргалыг, үлетпүр болгаш транспорт, чагаа килистеринин 3-68; иштиги информация, бухгалтериянын 3-65.

Кореяда болушкуннар

Кореянын Улустун армиязынын Кол командьвалынын дыңыдымы

ПХЕНЬЯН. Корей Улус-Демократтыг Республиканын Улустун армиязынын Кол командьвалынын ноябрь 27-де медээлээн болза:

Кореянын Улустун армиязынын катчыжышкыннары кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сырый деткимче-биле барыын фронтунун тус-тус уастоктарына ол черлеринге ужуу-дузалыг тулчушкуннарын чоруткан.

Улустун армиязынын зениттик кезектери болгаш дайыннын самолёттарын адар адыгы-ачылар дайынын 2 самолётун андара аткан болгаш 2 самолётту үрей аткан.

Американнар гитлержилерни Кореяда дайынында ажыглап турар

НЬЮ-ИОРК. «Кольерс» деп америк журналдың сөөлүгү дугаарларынын бирээсинде корей фронтуга чораан Калишер деп бир кижиниң чүдүлүп парлаан.

Ол чүдүлден илереп турары болза, американнар корей фронтуда разведка чорудулгазында гитлержилерни ажыглап турарлар.

Корей дайынында гитлержилерни ажыглап турар чорук дайынында америк кыпсыкчыларынын чаа кем буруулуг чоруу болур.

Чепсек эңдере бүдүрөр чоруктун уржуктары

ЛОНДОН. «Дейли Уоркер» солунун дыңнадып турары-биле алырга, Англиянын пөстаавы машина тудушкунунун «Плэтт Бразерс энд компани» фирмазы чагыларнын чок болуп турарында бодунун Олдемде ийи заводтарынын бирээзин хадгынанын дугайын дыңнаткан.

Ол фирмага хамааржып турар бүгү заводтарын чехтер даргаларынын чоокта чаа болган чөвүлөл хуралына олар заводту халганнга удуу уурландышыктын кылганнар.

«Англиядан пөстаавыны болгаш машиналарыны хөйү-биле алырын Кыдат сонуурап турар болганда, ол чурт-биле садыгны кызырар дугайында айтырыг талазы-биле чактазын бодалдарына чехтер даргалары килеңеп турар» деп «Дейли уоркер» бижип турар.

Италияда үер

РИМ. Чоокта чаа болуп эрткен күштүг чаашкынарнын соонда Соңгу Италиянын дыка хөй хемнери эриктени ашкан деп солунур дыңнадып турар.

Италиянын Бүгү-ниити күш-ажыл конфедерациянын секретарнады 1951 чылдын үерлээшкенинин катастрофазы каттаптазын дээр дүргөн хемчеглерин алырын даштыкы херектер, хөй-ниити ажыдарынын болгаш чер ажылынын министрлеринден негезн.

Харысалагалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

Чехословакияда күрүнөгө удуу сүлчээчи төптүн ниржикчилерин шийткени

ПРАГА. Ноябрь 27-де Прагага Сланский баштаан күрүнөгө удуу сүлчээчи төптүн херезин талазы-биле суд чорудулгазы доозулган.

Суд Рудольф Сланскийн, Бедржих Геминдерин, Людвиг Фрейжаны, Йозеф Франкты, Владимир Клементисти, Бедржих Райшинни, Карел Швабты, Рудольф Марголиусту, Отто Фишди, Отто Шлингини, Адре Симону—алуртун шаажылаалга, Артур Лондонну, Вавро Гайданы, Эвжен Леблди—бүгү назынын дургузунда кара-бажың хоругдалыга шийткен.